

Stanje pred vojno

Mladka Celestinova

»Planinska roža«, bomo raje namesto obrabljenih titulatur »miss« in »kraljica lepote« rekli gdič. Mladki Celestinovi, ki je zmagala pri lepotni konkurenci na planinskem plesu na Taboru. Slika jo predstavlja v vlogi ciganke Selme pri premijeri Maničine igre »Prisega o polnoči« v Radovljici, kjer je gđč. Mladka bivala do nedavne preselitve v Ljubljano.

Vir: Jutro, 16. 2. 1930

Dramski odsek KUD »A. T. Linhart«

Kultura po vojni. Po vojni je vso kulturno dejavnost v Radovljici vodil Mestni prosvetni svet, ki so ga ustanovile vse družbeno-politične organizacije. Prvi predsednik je bil Vinko Magister. V začetku leta 1946 je zbor volivcev sprejel sklep, da se osnuje mestna knjižnica, in zaprosil vse, ki imajo javne knjige, da jih vrnejo. Knjižnica se je najprej vselila v prostor prazne trgovine Ivana Resmana. Prav tedaj so osnovali tudi dramski odsek – povabili so vse, ki imajo veselje do igranja, naj se pridružijo – te Ljudsko univerzo. Največji problem kulturne dejavnosti je pomenila zasedba kulturnih objektov, saj je leta 1947 MLO Radovljica predal vojski Ljudski dom. Vsa kulturna dejavnost se je zato odvijala v Fizkulturnem (Sokolskem) domu. Prva redna seja Mestnega prosvetnega sveta je bila 5. 12. 1946, kjer so poročali, da v njihovem okviru delujejo: Ljudska univerza, pevski odsek, ki ga vodi Anton Kobenter in ima 3 pevske zборе, ter dramski odsek, ki ga vodi Franc Pristavec. Dramski odsek je delno obnovil oder v Fizkulturnem domu, 50% neto dohodka Mestnega prosvetnega sveta so dajali v sklada za bodoči kulturni ali Mestni dom, pri MOOF pa so osnovali še sklad za letno gledališče.

Mestni prosvetni svet se je v letu 1949 preimenoval v SKUD Anton T. Linhart, ki je v letu 1949 štel 130 članov, najaktivnejše v njem je bilo pevsko društvo, delovalo pa je tudi literarno društvo.

Vir: Radovljica v letih po drugi svetovni vojni (RZ 1992, Nada Holynski)

Že jeseni leta 1945 je s svojim delom pričela »Igralska družina Radovljica«, ki je do združitve v SKUD delovala v Mestnem prosvetnem svetu Radovljica. Člani družine so bili zelo zagnani in na silvestrovo 1946 pripravili prvo uprizoritev.

Vir: Prosti čas v Radovljici 1945-1955 (avtorica Janja Grimšičar)

Dramatski odsek KUD »A. T. Linhart« v Radovljici je počastil 10-letnico JLA s premiero »Marinka«, delom češkega pisatelja Alojza († 1912) in Viljema († 1926) Mistika.

Kljub neugodnim razmeram, s katerimi se bori dramatski odsek, (ki ga sestavlja v glavnem mladina) je dosegla premiero te češke kmečke drame prav dober uspeh. Igralski kolektiv zasluži za svojo požrtvovalnost vse priznanje. Zrelo in prepričevalno in presenetljivo dobro je podala lik glavne junakinje Kenda Saša. Režirala je požrtvovalna prosvetna delavka tov. Lojzka Horvat.

Dolge pavze, ki so nastajale zaradi tehničnih ovir je krajšal orkester, ki kliče po rednem in sistematičnem študiju. Orkester, ki je prišel končno v sestav KUD, pričakuje vsestransko podporo, tako se bo razvil v dostojno glasbeno telo, ki je našemu mestu prepotrebno. / L. F.

Vir: Gorenjski glas, 1. 1. 1952

Gledališka režiserka Alojzija Horvat, 1902-1983

Vir: Radolčan 2010 (arhiv družine Horvat)

razi naših čora.

Smrt fašizmu svoboda narodu !

Za L U:
Janja Grimšičar

**Žig SKUD »Anton Tomaž Linhart«, 1954
Prosti čas v Radovljici 1945-1955 (avtorica Janja Grimšičar)**

Dramatska sekcija SKUD »A. T. Linhart« bo v počastitev občinskega praznika uprizorila v letnem gledališču na Gradišču »Hasanaginico«, bosansko ljudsko igro v treh dejanjih.

Vir: Glas Gorenjske, 16. 7. 1955

V Radovljici bodo igrali. Prosvetno društvo »A. T. Linhart« Radovljica bo priredilo v domu »Partizana« v Radovljici v soboto, 3. marca, ob 20. uri in v nedeljo, 4. marca, ob 13.30 in 16. uri popoldne priljubljeno Špicarjevo pravljичno igro »Martin Napuh« v režiji Lojzke Horvatove.

Ker ta prireditev predstavlja nekak zaključek šminkerskega tečaja, so vabljeni vsi šminkerji iz Lancovega, Mošenj in Radovljice. Naslednjo nedeljo, 11. marca, bodo s to igro gostovali v Begunjah in Mošnjah.

Za starše z malimi otroki bo rezerviran balkon.

Vir: Glas Gorenjske, 2. 3. 1956

Razmišljanje o uprizoritvi »Cvetja v jeseni« v Radovljici. Amaterska gledališka dejavnost je v Radovljici zadnji dve sezoni in že prej preživljala morečo sušo. Radovljiški gledališčniki so komaj uspeli pripraviti nekaj skromnih proslav. V letošnji sezoni, na primer, so naštudirali zgolj Borovo partizansko igro »Težka ura«. In to je bilo vse! O vzrokih nedelavnosti amaterskih gledaliških skupin pogosto razmišljamo, zanimivo pa bi bilo razmišljanje o vzrokih nedelavnosti, ki so specifični za Radovljico, ki ima bogato amatersko gledališko tradicijo. Vendar bomo ta problem to pot pustili ob strani in se raje lotili uprizoritve novele »Cvetje v jeseni« pisatelja Ivana Tavčarja. Uprizoritev je bila izvedena po dramatizaciji Osipa Šesta. Priredili so jo radovljiški gasilci, izvedli pa člani Prosvetnega društva »A. T. Linhart« v Radovljici.

Torej so bili gasilci tisti, ki so organizirali za proslavo 75-letnice obstoja svojega društva uprizoritev »Cvetja v jeseni« v gledališču na prostem na Gradišču!

Mnogi bralci in ljubitelji slovenske literarne preteklosti poznajo Tavčarjevo novelo »Cvetje v jeseni« in vedo, da jo je pisatelj napisal leta 1917, ko se je bližal svojemu sedemdesetemu letu. Njegova življenjska spoznanja so se spričo razkošnega doživljanja v dolgem in bogatem življenju v svojem času poglobila in našla umetniški izraz v njegovih najbolj dognanih delih, v »Cvetju v jeseni« in v »Visoški kroniki«. »Cvetje v jeseni« posebej je sinteza vseh tistih pisateljevih črtic in novel, v katerih je razpletal svoja

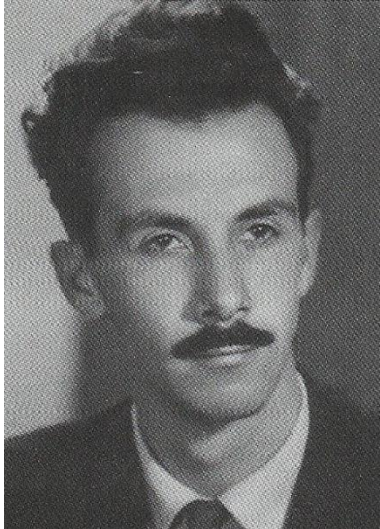
mladostniška doživetja. To delo romantične zanesenosti in realne vsakdanjosti očituje pisateljevo tesno navezanost na svoj rojstni kraj, na domače ljudi. Širša analiza in interpretacija dela bi določno pokazala vrednote, s katerimi se delo ponaša; svojstvena in smotrna gradnja, življenjskost in pristnost likov, problematika, ki jo nakazuje dogajanje, lokalni poljanski življenjski utrip in sočne ter žive primere in simboli. Hkrati pa bi premetrili, kako so radovljiški igralci uspeli interpretirati in poudariti te vrednote Tavčarjevega dela. Kakor se pogosto zgodi, tako je tudi s pričujočo dramatisacijo, da odrski tekst občutno zaostaja po kvaliteti za literarno predlogo. Odrsko dogajanje je raztrgano na več prizorov, ki pa jih je smotrna razdelitev prizorišča in režiserjeva domiselna razporeditev dogajanja povezala v smiselno celoto. Režiserka Lojzka Horvatova je s svojim posluhom za folklorizirajočo dramatisacijo odrski interpretaciji »Cvetja v jeseni« vtilila pristni ljudski kolorit, ki postaja za naš čas že pravi anahronizem in je zato tako vabljivo preprosto in zabaven. Med igralci sta se odlikovala para: Ivan – Meta in Danijel – Liza. Miran Kenda je upodobil Janeza, ki je v »Cvetju v jeseni« rdeča nit odrskega dogajanja. Z veliko mero igralske kulture je uspel s precizno vživetostjo upodobiti lik zrelega moža, z vsemi osebnimi tegobami in radostmi, ki mu jih vsiljuje usodna razpetost med meščanskim in kmečkim načinom življenja. Zelo zabaven in sproščen je bil Franjo Praprotnik v vlogi Daniela. Zahtevno vlogo je originalno in razgibano interpretiral ter ji nalil življenjske moči. Bolehno Meto je prefinjeno, tiho in nežno zaigrala Helenca Merčunova. Anica Javševčeva je oblikovala deklo Lizo dovolj sproščeno, vendar je zašla že na mejo banalizacije svojega luga. Ostali igralci so bili v posameznih nastopih in v celoti bolj ali manj ustrezni, prožni in domiselni. Nekateri so s svojimi drobnimi spodrslijaji preveč opozarjali, da so začetniki, kar bi moral režiser z intenzivnimi vajami odpraviti.

Na nekaj pa nas predstava »Cvetje v jeseni« še posebej opozarja govorica igralcev je bila hudo neizdelana in neenotna. Igralci niso uspeli najti razmerja med dialektom, pogovornim jezikom in knjižno izreko. Nekaterim igralcem je beseda prav okorno tekla iz ust, kar bi bilo moč odstraniti z večkratnimi govornimi vajami. In še nekaj: besedilo ne bi smelo biti ovira pri igranju! ABC igranja je gladko in sproščeno obvladovanje besedila.

Kakor sem omenil, je »Cvetje v jeseni« mozaik smiselno razporejenih prizorov. Pavze, ki so ločile te prizore je izpolnjevala kultivirana in ubrana pesem pevskega seksteta Prosvetnega društva »A. T. Linhart« z izbranim programom ljudskih motivov.

Kot celota je odrska interpretacija Tavčarjevega »Cvetja v jeseni« uspela s svojo bolj ali manj pristno ljudskostjo, živahno razgibanostjo in preprostostjo. / France Vurnik

Vir: Glas Gorenjske, 11. 7. 1958

Igralec Miran Kenda, 1928-2014
Vir: arhiv Miran Kenda

Mestni prosvetni svet v Radovljici

Mestni prosvetni svet v Radovljici sporoča, da bo v nedeljo, 30. oktobra ob 11. odkritje spominske plošče na rojstni hiši A. T. Linharta v Radovljici.

Vir: Slovenski poročevalec, 27. 10. 1949

**

SKUD »A. T. Linhart« Radovljica

Republiško tekmovanje najboljših sindikalnih kulturno-umetniških društev Slovenije: ... pevski zbor SKUD »A. T. Linhart« Radovljica.

Vir: Ljudska pravica, 5. 1. 1950

**

Prosvetno društvo Radovljica

Žig »Prosvetno društvo v Radovljici«
Vir: Knjižnica A. T. Linhart

Redna letna skupščina svobod in prosvetnih društev Gorenjske. Odlikovanja Zveze svobod: ... pohvalne diplome za uspešno kulturno-prosvetno delo so prejeli: ... Svoboda Lesce, Prosvetno društvo Radovljica, Prosvetno društvo Mošnje, Svoboda Podnart, Prosvetno društvo Kropa. / Op.: Omenjeno tudi Kulturno umetniško društvo Radovljica.
Vir: Ljudska pravica, 31. 1. 1956

Mestni prosvetni svet v Radovljici, po vojni

Mestna knjižnica (ust. 28. 1. 1946)

Mestna knjižnica

Mestna knjižnica

Pri Resmanu, Gorenjska cesta št. 9

Pri Černetu, Linhartov trg št. 8

Fizikulturni dom

SKUD A. T. Linhart Radovljica (v letu 1949)

Mestna knjižnica

Fizikulturni dom

Prosvetno društvo A. T. Linhart (vsaj od 1956)

Občinska ljudska knjižnica (1959)

Matična knjižnica Radovljica (1964)

Graščina, Linhartov trg št. 1

Graščina, Linhartov trg št. 1

(Matična) Knjižnica A. T. Linharta (1972) Šmajdova vila, Gorenjska cesta št. 27